

Text: Lk 3, 1-18

1V patnáctém roce vlády císaře Tiberia, když Pontius Pilát spravoval Judsko a v Galileji vládl Herodes, jeho bratr Filip na území Itureje a Trachonitidy a Lyzaniás v Abiléně, za nejvyššího kněze Annáse a Kaifáše, **stalo se slovo Boží k Janovi**, synu Zachariášovu, na poušti. I začal procházet celé okolí Jordánu a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů,“ jak je psáno v knize slov proroka Izaiáše: „Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky! Každá propast bude zasypaná, hory i pahorky budou srovnány; co je křivé, bude přímé, hrbolaté cesty budou rovné; a každý tvor uzří spasení Boží.“ Zástupům, které vycházely, aby se od něho daly pokřtít, Jan říkal: „Plemeno zmijí, kdo vám ukázal, že můžete utéci před nastávajícím hněvem? Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činíte pokání, a nezačínajte si říkat: „Náš otec jest Abraham!“ Pravím vám, že Bůh může Abrahamovi stvořit děti z tohoto kamení. Sekera už je na kořeni stromů; a každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyřat a hozen do ohně.“ Zástupy se Jana ptaly: „Co jen máme dělat?“ On jim odpověděl: „Kdo má dvoje oblečení, dej tomu, kdo nemá žádné, a kdo má co k jídlu, udělej také tak.“ Přišli i celníci, aby se dali pokřtít, a ptali se: „Mistře, co máme dělat?“ On jim řekl: „Nevymáhejte víc, než máte nařizeno.“ Tázali se ho i vojáci: „A co máme dělat my?“ Řekl jim: „Nikomu nečinite násilí, nikoho nevydírejte, spokojte se se svým žoldem.“ Lidé byli plni očekávání a všichni ve svých myslích uvažovali o Janovi, není-li on snad Mesiáš. Na to Jan všem řekl: „Já vás křtím vodou. Přichází však někdo silnější než já; nejsem ani hoden, abych rozvázal řemínek jeho obuvi; on vás bude křtít Duchem svatým a ohněm. Lopata je v jeho ruce, aby pročistil svůj mlat a pšenici shromáždil do své sýpky; ale plevy spálí ohněm neuhasitelným.“ A ještě mnohým jiným způsobem napomínal lid a kázal radostnou zvěst.

Milí bratři a sestry, příběh o vystoupení Jana Křtitele je tradičně adventní čtení. Slovo advent vychází z latinského slova *adventus*, které znamená **příchod** a adventní čas tedy označuje dobu očekávání příchodu Spasitele. A to je také obsah Janova poselství: Příprava, vyhlášení a očekávání Mesiáše. Jan byl k úkolu odevzdat Izraelskému lidu toto poselství speciálně povolán. Evangelista Lukáš podtrhuje jeho jedinečnost a zvláštnost jeho úkolu vypravováním o jeho otci Zachariášovi a o andělském zvěstování v chrámu. Na Zachariáše, otce Jana Křtitele a velekněze, připadl losem úkol sloužit Bohu onen den ve velesvatyni v jeruzalémském chrámu. Do Svatyně svatých, tzv. velesvatyně vstupoval velekněz jen jednou za rok s krví obětních zvířat a když vyšel živ, mohl lidu zvěstovat odpuštění hříchů. V Mojžíšově zákoně bylo podrobně předepsáno, jaké mají být na tuto bohoslužbu provedeny přípravy včetně kněžských rouch a příslušenství a vždy losem byl vybírán kněžský oddíl, který měl tuto speciální bohoslužbu provést. Pokud by něco bylo provedeno špatně, velekněz by ze svatyně svatých již ven nevyšel. Z tohoto důvodu měli také podle Mojžíšova zákona tito velekněží na sobě oblečené roucho se zvonečky, kdyby jejich zvonění, které doprovázelo každý veleknězův pohyb, ustalo, znamenalo by to pro lid, že oběť za hřích lidu Bohem přijata nebyla. Velekněz měl pro tento případ na svém svatém rouchu připevněné provazy, za které jej, resp. jeho mrtvé tělo, chrámoví pomocníci měli vytáhnout ven ze

svatyně svatých, aniž by tam sami vstoupili a porušili tak Mojžíšův zákon. Tuto speciální bohoslužbu tedy Zachariáš u rohů oltáře vykonával, když mu anděl oznámil, že bude mít syna. Oznámil mu, že jeho syn bude už od mateřského klína naplněn Duchem svatým, a že mnohé ze synů izraelských obrátí k Pánu, jejich Bohu; A dodal, že on sám půjde před ním (tedy před oním Pánem) v duchu a moci Eliášově, aby obrátil srdce otců k synům a vzpurné k moudrosti spravedlivých a připravil Pánu lid pohotový.“ O Janu Křtiteli je tedy řečeno, že půjde, aby Pánu připravil jeho lid, aby vzpurné obrátil k moudrosti spravedlivých a že půjde před Pánem v duchu a moci Eliášově. Tohle sdělení muselo vyvolat svaté zděšení a mimořádnou bázeň před Bohem. Označit někoho prorockým pověřením proroka Elijáše, to znamenalo přiblížení se Boží vlády nad jeho lidem, přiblížení se soudu i milosti. Eliáš je po Mojžíšovi nejvýznamnější postava Starého zákona, v knize proroka Malachiáše je postaven vedle Mojžíše, čili jemu na roveň slovy, ve kterých je Mojžíš představován jako reprezentant zákona a Eliáš reprezentantem proroků. Těmito slovy je také Starý zákon uzavřen: „Pamatujte na zákon mého služebníka Mojžíše, jemuž jsem vydal na Chorébu pro celého Izraele nařízení a práva. Hle, posílám k vám proroka Elijáše, dříve než přijde den Hospodinův veliký a hrozný. On obrátí srdce otců k synům a srdce synů k otcům, abych při svém příchodu nestihl zemi klatbou.“ Tyto závěrečné pasáže ukazují důležitost proroka Elijáše a zároveň zaslibují jeho příchod. A tady, na začátku Nového zákona Lukáš připomíná tato slova proroka Malachiáše, když anděl oznamuje knězi Zachariášovi, že bude mít výjimečného potomka: „Neboj se, Zachariáši, neboť tvá prosba byla vyslyšena; tvá manželka Alžběta ti porodí syna a dáš mu jméno Jan. Budeš mít radost a veselí a mnozí se budou radovat z jeho narození. Bude veliký před Pánem, víno a opojný nápoj nebude pít, už od mateřského klína bude naplněn Duchem svatým. A obrátí srdce otců k synům a srdce synů k otcům, abych při svém příchodu nestihl Pán Bůh zemi klatbou.

...dáš mu jméno Jan. Už to je zvěstováním Božího sklonění se k lidem a jeho laskavosti k lidem, k nimž je Jan poslán. **Jméno Jan znamená Hospodin je milostivý.** Už jenom svým neobvyklým jménem, které Jan **od anděla** dostal, tedy **ještě než se narodil, byla zvěstována Boží milost.** Navzdory tomu, že jeho posluchači od něj slyší velmi tvrdá slova o Božím hněvu, jeho jméno má zvěstnou hodnotu a říká, že Pán Bůh je milostivý, jakkoliv tedy jeho kázání zrovna moc milostivě nezní. To vysvětlení jsme slyšeli v prvním čtení u proroka Malachiáše: „Hle, posílám svého posla, aby připravil přede mnou cestu. **I vstoupí nenadále do svého chrámu Pán, kterého hledáte, posel smlouvy, po němž toužíte.** Kdo však snese den jeho příchodu? Kdo obstojí, až se on ukáže? (...) A text pokračuje dále: Já, Hospodin, jsem se nezměnil, ani vy jste nepřestali být syny Jákobovými. Prorok zde připomíná Božímu lidu, že Bůh za nimi přichází ve své milosti a svatosti, ale že oni jsou stále syny Jákobovými, tedy úskoční a lstiví, a že mají svá srdce napravit, jinak přijde Boží soud. **A u Jana tohle poselství - soud a milost zaznívá výrazně obojí. Protože je třeba připravit cestu Tomu, který přichází, aby se naplnilo prorocké slovo: „každý tvor uzří spasení Boží.“** jak jsme slyšeli v hlavním čtení. Proto Jan procházel celé okolí Jordánu

a kázal: Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů!“Mnozí proroci již dlouho před ním opakovaně volali Izrael k pokání, nová však byla výzva křtu, čili obmytí na odpuštění hříchů. Rituály omývání byly ve starozákonním Izraeli běžnou praxí, byl to proces, jak se z nečistých věcí stávaly čisté, jednalo se o chrámové předpisy o nakládání s náčiním, ale také o zdravotní a hygienické předpisy obsažené v Mojžíšově zákoně, nicméně u Jana je položen důraz na to, že omytí vodou, křest na odpuštění hříchů je ta nová či lepší cesta spasení, vyznání a očisty, příprava ke svatosti pro Hospodina, čili se jednalo o jistou reinterpretaci významu starozákonního očišťování. Jan žádá po lidu stvrzení pokání tím, že křtí v Jordánu, že se zástupy prochází Jordán. Tento akt pokání měl ohromnou symbolickou hodnotu tím, že Izraelskému lidu připomínal přechod Jordánu při pouti z Egypta do zaslíbené země, tedy z otroctví (přeneseně i z otroctví hříchu) do svobody, tedy do svobody od hříchu, do svobody Božích dětí. A pokání lidu mělo být prostředkem v tomto procesu a naplněním proroctví: On obrátí srdce otců k synům a srdce synů k otcům, abych při svém příchodu nestihl Pán Bůh zemi klatbou. Jan vyzývá „Dejte se pokřtít na odpuštění hříchů“. Podle starozákonních předpisů měl člověk, obtížený vinou, přijít do chrámu a přinést Bohu oběť smíření, oběť za hřích. Tak to žádal Mojžíšův zákon. Ale Jan žádá vedle pokání a změny smýšlení místo oběti křest. Místo předepsané oběti v chrámu - křest. Ponoření do řeky.

Již tímto činem – křtem někde u Jordánu, Bůh přesměrovává pravou bohoslužbu, tedy pokání a zkroušení v srdci před Bohem, mimo chrám a obětní řád. Opravdu převratná a revoluční myšlenka, která vysvětluje, proč se zákoníci a farizeové nedali pokřtít od Jana a proč odmítali jeho poselství. Vždyť tímto poselstvím Jan narušoval zažité pořádky. Pokání se přece vždycky prokazovalo ritualizovaným způsobem a v chrámu, obětí a to za přítomnosti kněze. Co tohle je za podezřelé novoty??? Co si to ten podivín vlastně o sobě myslí? Bůh tímto způsobem přinášel nové poznání, že odpuštění hříchů a poznání Boha není vázáno na chrám, ale na lidská srdce. Někteří zákoníci a farizeové toto poselství opravdu těžko rozdýchávali. To už je totiž předzvěst Nového zákona, který je naplněn v Ježíši Kristu, jemuž Jan připravuje cestu. On přišel, aby už nebylo třeba chrámu. On se obětoval jednou provždy za každého člověka, aby se naplnilo slovo proroka: „každý tvor uzří spasení Boží.“ V něm je usmíření všech našich vin. Křest na odpuštění hříchů, to je znamení Boží milosti, je předzvěstí této radikální změny. A to byl také Janův úkol, příprava Božího lidu na radikální změnu, na příchod Pána. Pán Bůh je milostivý a přichází. A mění zaběhnuté pořádky. Je na nás to přijmout. Bůh činí všechno nové. Máme pokorně očekávat to co tvoří - něco úplně jiného. Jak na tato slova reagují zástupy? Je to stejná otázka, jakou jsme slyšeli i v prvním čtení. Ptáte se: „Jak se máme vrátit?“ Ohlas této otázky nacházíme i v Lukášově podání příběhu o Janu Křtiteli a připomenutí tohoto prorockého textu. Zástupy se Jana ptaly: „Co jen máme dělat?“ „ Přišli i celníci a ptali se: „Mistře, co máme dělat?“ Tázali se ho i další, např. vojáci: „A co máme dělat my?“ A Jan jim odpovídal. Společným jmenovatelem pro Janovy odpovědi i pro odpověď, která zaznívá v proroku Malachiášovi je navrácení se k Bohu a k jednání v bázni před

Bohem. To je ten klíč, který připravuje srdce na příchod někoho ještě silnějšího než je prorok; na příchod Božího syna. A je to výzva i pro nás, abychom své srdce zaměřili na toho, který přichází. A Bůh je milostivý v tom, že svého syna posílá. A s ním přichází i naprostá změna všech dosavadních obětních řádů. Nabízí novou cestu, cestu proměny lidského srdce. Bůh otevírá svou náruč a neklade si podmínky předpisové provedených obřadů oběti za provinění. Jediné, co žádá, je pokání a pokoru, otevřené srdce pro Boží jednání a Boží cestu. Žádá víru, spolehnutí se, důvěru. Důvěru v jeho načasování. Důvěru v jeho vedení. Důvěru v jeho rozhodnutí. **Amen.**

Text: Lk 3, 1-18, Sal 3. 12. 2023

Píseň 448 – Před tebou, Pane, temno ztrácí sílu svou Introit: Žalm 24, 7-10

Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy. Kdo to je Král slávy? Hospodin, mocný bohatýr, Hospodin, bohatýr v boji. Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy. Kdo to je Král slávy? Hospodin zástupů, on je Král slávy!

Píseň č. 435 – Zvedněte brány.

Modlitba: Panovníku Hospodine, Bože Abrahámův, Izákův i Jákobův, náš milostivý Otče v Ježíši Kristu. Děkujeme ti za to, jak jsi provázel svůj lid dějinami a vychovával jej a že i nás učíš poznávat své nařízení a řády. Děkujeme ti za to, jak jsi vše dokonale připravil, děkujeme ti, že vše činiš nové a otevíráš nám cestu do tvého království. Děkujeme ti, že posíláš své služebníky proroky a připravuješ svůj lid na to, co chystáš. Prosíme, ať rozumíme. Prosíme, ať nemíneme tvoje cesty, ať očekáváme na tebe, ať se dokážeme podřídit tvou vůli. Dej nám prosím vždy být dobrým příkladem svému okolí, povzbuzovat a pomáhat, kde je třeba. Děkujeme ti, Ježíši Kriste a oslavujeme tě, za to, že jsi přišel na tento svět i kvůli nám, že pro každého z nás jsi zemřel, aby my jsme mohli žít s tebou a pro každého z nás jsi vstal z mrtvých, abychom i my mohli vědět, že před námi je zmrtvýchvstání a cesta do Božího království. Děkujeme ti, že sesíláš svého svatého Ducha. Duchu svatý, prosíme, přijď k nám, sestup i na nás a dej nám najít tu tvoji dobrou vůli pro náš život, tu cestu, kterou ty pro nás máš, abychom po ní dokázali bezpečně a s důvěrou kráčet až do Božího království, prosíme tě, promlouvej do našich životů, veď nás, osvěcuj tu naši cestu, kterou ty pro nás máš, dávej nám napomenutí i potěšení, jak je komu z nás potřeba. Tobě Bože Otče i Synu i Duchu svatý buď sláva na věky věků. Amen.

1. čtení: **Malachiáš 3, 1-7**

Píseň 338 – Zní, zní, zní hlas temný, tichý

Kázání

Píseň 326 – Ježíš hříšné přijímá

Confiteor: V pokoře i s důvěrou vyznáváme: Tvá milostivá blízkost nás, Pane, zastihuje nepřipravené, nevděčné, zaměřené na sebe a na své představy, zaběhnuté pořádky a zvyky. Ve svém pohodlí v sobě nacházíme jen velmi málo ochoty ke změně. Děkujeme ti, za to, Pane, že jsi to s námi lidmi nevzdal, a že znovu a znovu nás probouzíš, burcuješ a nabízíš nám východisko a milostivě nás uvádíš na svou správnou cestu. Před tebou, Pane náš, vyznáváme svoje viny: **Vyznejme to, vy i já, společným VYZNÁVÁME "...** Ty však i pro nás dáváš zaznít slovu milosti o Kristově příchodu na tento svět. Ujišťujes o svém přijetí a odpuštění a nabízíš lidstvu novou cestu a

naději.
Dáváš se nám poznávat jako Pán života, který má v péči své stvoření. A my smíme znova ožít z tvého odpuštění a v naději tvého království. **Vyznejme tuto důvěru, vy i já, společným VĚŘÍME** "...Protože nás tvůj na zem vyslaný Syn obdarovává nebeskými dary tvé milosti a záchrany, smíme ji i my sdílet, s bratry a sestrami, i s bližními uprostřed všedních dní, jako odpuštění a naději. **Přiznejme se k tomu, vy i já, společným PRO LÁSKU KRISTOVU ODPOUŠTÍME** "..."
Slovo milosti

A toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, praví Hospodin: Dám své zákony do jejich mysli a napíšu jim je na srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem... Slituji se nad jejich nepravostmi a na jejich hříchy už nevzpomenu.' (Žd 8, 10n)

Pozdravení pokoje **Pozdvihněme svá srdce k Bohu a vzdáváme mu díky.** Pane a Bože, Nebeský králi. Vděčně slavíme hod stolu Kristova, Pane. Když jsi vyvedl z mrtvých svého syna, osvobodil jsi i nás k naději, s níž smíme vyhlížet slávu tvého království. Přicházíš nám naproti a prolamuješ závoru smrti. Tak jsi jedinou obětí navždy přivedl k dokonalosti ty, které posvěcuje. Tak nám otevíráš cestu do Božího království. Proto tě oslavujeme a se vši tvou církví i zástupy tvých nebeských služebníků vzdáváme chválu tvému jménu: SVATÝ, SVATÝ, SVATÝ jsi, Hospodine zástupů, plná jsou nebesa i země tvé slávy. Požehnaný, který přicházíš ve jménu Páně. Hosana na výsostech.
Ustanovení – podle Mt 26 Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal, lámal a dával učedníkům se slovy: „Vezměte, jezte, toto jest mé tělo.“ Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: „Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů. Pravím vám, že již nebudu pít z tohoto plodu vinné révy až do toho dne, kdy budu s vámi pít kalich nový v království svého Otce. A ve jménu Ježíš se nyní modleme společně **Otče náš...**

Pozvání

Píseň při vysluhování 759 – Radujme se vždy společně
Propouštění:

Kristus však přinesl za hříchy jedinou obět, navěky usedl po pravici Boží a hledí vstříc tomu, až mu budou nepřátelé dáni za podnož jeho trůnu. Tak jedinou obětí navždy přivedl k dokonalosti ty, které posvěcuje. Dosvědčuje nám to i Duch svatý, když říká: Toto je smlouva, kterou s nimi uzavřu po oněch dnech, praví Pán; dám své zákony do jejich srdce a vepíšu jim je do mysli; **na jejich hříchy a nepravosti už nikdy nevzpomenu.** Amen

Modlitba Pane Ježíši Kriste, Děkujeme ti za tvé přijetí, za tvé spasení a za to, že jsi se za nás obětoval svou krev. Děkujeme ti za to, že jsi nám otevřel cestu novou a živou, že v tobě máme tak velikého kněze, že můžeme přistupovat před Boha s opravdovým srdcem a v plné jistotě víry. Děkujeme ti za tvé dary. Věříme, že jsme je směli přijmout jako ujištění o tvém milosrdenství z tvé ruky. Ty sám nás veď svým svatým Duchem, abychom dobře svědčili o tvé milosti. Amen

Píseň po VP 144 – Laudate omnes gentes
Sborová ohlášení

Modlitba: Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti za to, že ses k nám sklonil i za to, že se k nám neustále skláníš. Prosíme, dej ať i my se umíme sklonit k těm, kteří to potřebují. Pomoz nám předávat tvé poselství, tvou proměňující moc, tvou radost a pokoj. Prosíme, pomoz nám, ať jsme dobrými průvodci i ostatním, pomoz nám, ukazovat na tebe, pomoz nám ukazovat cestu k tobě, Prosíme tě za ty, kteří jsou ztrápení starostmi a vinou, za nemocné, opuštěné, za všechny, kdo se bojí budoucnosti, aby našli odpočinutí v tobě. Posílej nás za těmi, kterým můžeme nějak pomoci. Prosíme tě za církve, aby dobře zvěstovala tvoje slovo, aby dokázala snímat břemena z ramen těch, kteří pod nimi klesají a ukazovala k tobě, jako k tomu, který jsi milostivý, který proměňuješ celý náš svět, který nás uvádí do svobody Božích dětí, do svobody od žádostivosti, hříchu a strachu. Abychom dokázali svědčit o tobě jako o tom, který máš v péči své stvoření. Prosíme tě za tento svět, aby tě poznal, uznal a přijal jako svého Pána a Spasitele.

Pisatel listu Židům vyučuje Boží lid slovy: Kristus však přinesl za hříchy jedinou obět, navěky usedl po pravici Boží a hledí vstříc tomu, až mu budou nepřátelé dáni za podnož jeho trůnu. Tak jedinou obětí navždy přivedl k dokonalosti ty, které posvěcuje. Dosvědčuje nám to i Duch svatý, když říká: „Toto je smlouva, kterou s nimi uzavřu po oněch dnech, praví Pán; dám své zákony do jejich srdce a vepíšu jim je do mysli; **na jejich hříchy a nepravosti už nikdy nevzpomenu.**“

A do tohoto života, ve kterém si budeme vědomi Boží věrnosti, Boží laskavosti a Božího odpuštění pak přijmeme i požehnání.

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě,
Ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv
Ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.
Amen

Píseň č. 426 – **Ať chrání nás Bůh, ať žehná nám Bůh**